

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos> E-mail: cbos@pol.pl

BS/51/45/94

STOSUNEK DO RZĄDU I JEGO POLITYKI INFORMACYJNEJ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

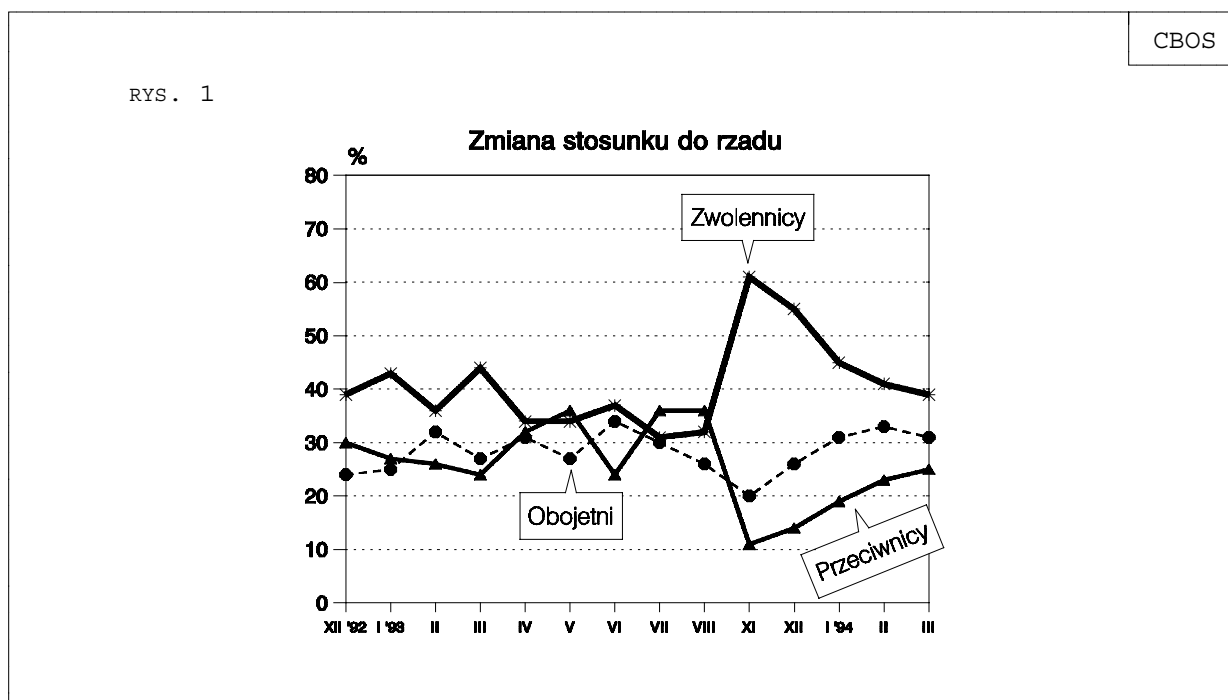
WARSZAWA, MARZEC '94

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Przełom lutego i marca był dużo spokojniejszy dla rządu niż okres wcześniejszy - zakończony został konflikt w koalicji, a społeczny wydzźwięk strajków "Solidarności" okazał się mniejszy niż można się było spodziewać. Sprawa poznańskiej policji - najgłośniejsze bodaj wydarzenie mijającego miesiąca - w niewielkim stopniu dotyczyła rządu. Jedyne resort w nią uwikłany - Ministerstwo Spraw Wewnętrznych - jest resortem "prezydenckim", co zapewne zmniejsza wpływ opinii o nim na ocenianie gabinetu Waldemara Pawlaka. Z tych samych względów demonstracje przeciw ministrowi Milczanowskiemu i jego postawie w sprawie Stanisława Pyjasa w niewielkim stopniu dotyczyły rządu jako całości.

W czasie, dzielącym dwa ostatnie badania CBOS, Sejm uchwalił budżet państwa, ale wydarzenie to - jak się wydaje - nie wywołało szerokiego rezonansu społecznego. Wpływ nowo uchwalonego budżetu na opinie i zachowania społeczne daje się zwykle zauważyć dopiero wtedy, gdy mieszkańcy kraju odczuwają jego skutki we własnych portfelach.

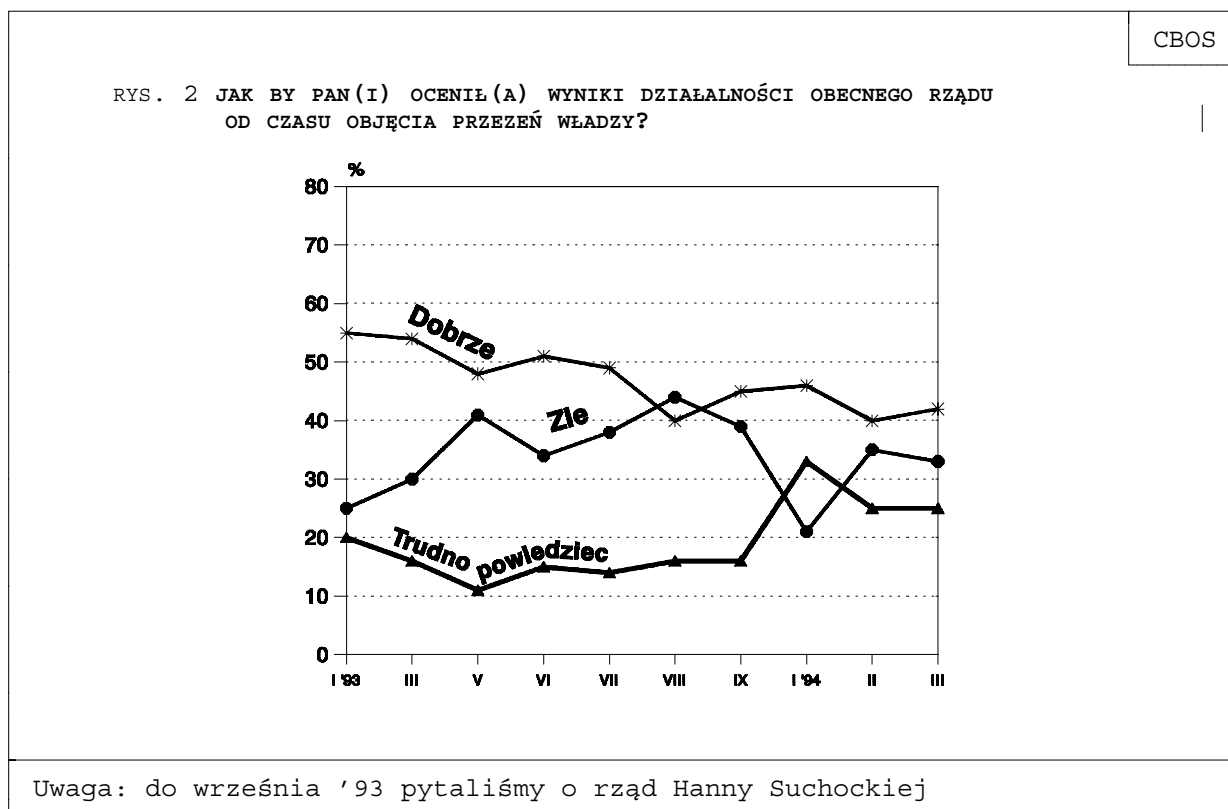
Te wszystkie okoliczności sprawiły, że od lutego oceny nie zmieniły się w istotnym stopniu. W marcu¹ nastąpiło więc zahamowanie pogarszających się w ostatnich miesiącach opinii o rządzie i premierze. Obecnie zarówno liczba jego zwolenników (39%), jak i przeciwników (25%) jest prawie taka sama jak w lutym.

¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (46) przeprowadzono w dniach 10-14 marca '94 na 1228-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców kraju.

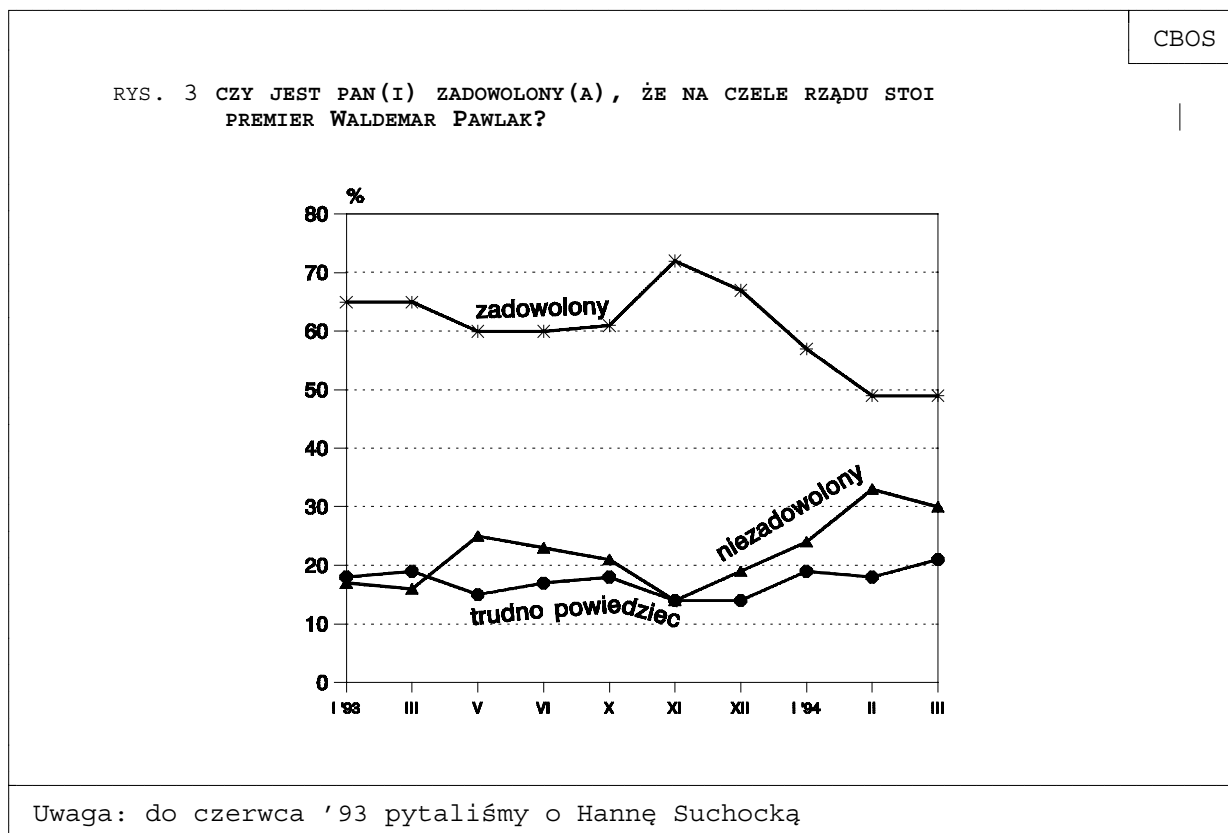
Pewnym zmianom uległy jednak opinie poszczególnych grup społecznych. Bardziej krytyczny niż przed miesiącem jest stosunek do rządu prywatnych przedsiębiorców, inteligencji, kadry kierowniczej oraz pracowników umysłowych niższego szczebla. W tej sytuacji rolnicy są ponownie grupą społeczną najlepiej oceniającą gabinet Waldemara Pawlaka, a niewiele pod tym względem ustępują im emeryci i renciści.

Podobnie jak miesiąc temu przeważają pozytywne opinie o dotychczasowej działalności rządu (42%), choć jedna trzecia badanych (33%) wystawia mu złą ocenę.

Wyniki działalności obecnego rządu zdecydowanie najlepiej oceniają rolnicy - ponad dwie trzecie spośród nich uważa, że są one dobre. Opinię tę podziela ponad połowa osób o poglądach lewicowych, w wieku 55-64 lata, mieszkańców wsi, regionu wschodniego i najuboższych respondentów. Najmniej pozytywów dostrzegają natomiast członkowie kadry kierowniczej i inteligencji.

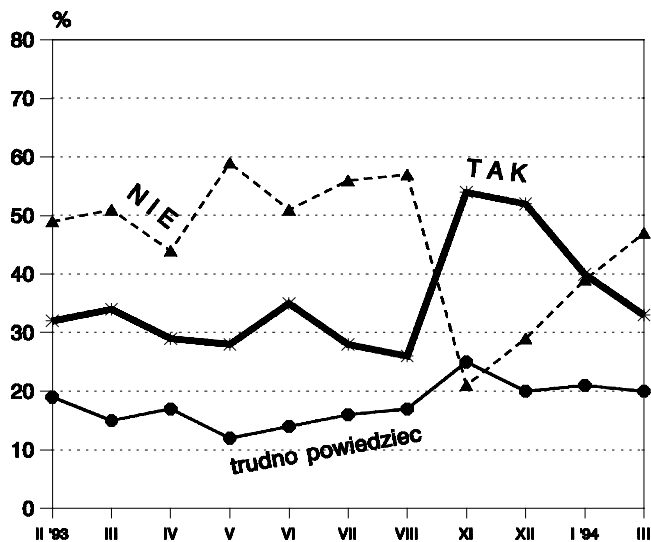
Zahamowaniu uległo również obserwowane od grudnia '93 zmniejszanie się aprobaty premiera. Podobnie jak w lutym, zadowolenie z faktu, że na czele rządu stoi premier Pawlak, wyraża 49% badanych.

Struktura poparcia dla premiera jest zbliżona do struktury poparcia dla rządu - dominują w niej rolnicy i osoby o poglądach lewicowych.

Najbardziej pesymistycznie kształtują się oceny polityki ekonomicznej rządu. W grudniu ubiegłego roku ponad połowa ankietowanych była przekonana, że polityka ta stwarza szanse wyprowadzenia kraju z kryzysu gospodarczego, a tylko jedna trzecia była przeciwnego zdania. W marcu '94 proporcje te są odwrócone - 33% respondentów dostrzega w rządowej polityce szansę zwyciężenia kryzysu gospodarczego, a 47% wyraża odmienną opinię.

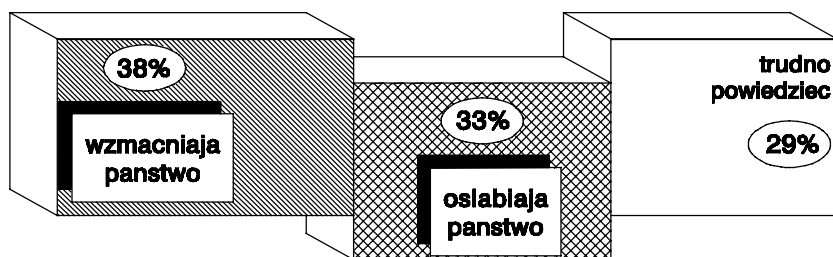
RYS. 4 CZY, PANA (I) ZDANIEM, POLITYKA RZĄDU STWARZA SZANSE WYJŚCIA Z KRYZYSU GOSPODARCZEGO?

Uwaga: do sierpnia '93 pytaliśmy o rząd Hanny Suchockiej

Podzielone są oceny skutków działań rządu dla państwa. Największa grupa badanych jest przekonana, że wzmacniają one państwo, natomiast jedna trzecia uważa, że przyczyniają się do jego osłabienia. Warto jednak zaznaczyć, że gorzej w opinii ankietowanych wypadają pod tym względem zarówno prezydent, jak i Sejm.

RYS. 5 CZY, OGÓLNIIE RZECZ BIORĄC, DZIAŁANIA RZĄDU:

Po czterech miesiącach działalności rządu najliczniejszą grupę stanowią ci, dla których obecny gabinet nie różni się od rządu Hanny Suchockiej (41%). W ciągu ostatnich dwóch miesięcy nieznacznie zwiększyła się liczba osób uważających obecny rząd za gorszy od poprzedniego.

Tabela 1

w procentach

Czy po dwóch/czterech miesiącach działalności rządu Waldemara Pawlaka odnosi Pan(i) wrażenie, że jest to rząd:	Wskazania respondentów według terminów badań:		
	IX'92 *	I'94	III'94
	po dwóch miesiącach	po dwóch miesiącach	po czterech miesiącach
- wyraźnie lepszy od poprzedniego	6	7	6
- trochę lepszy od poprzedniego	26	34	32
- taki sam - ani lepszy, ani gorszy	40	37	41
- trochę gorszy	2	7	10
- wyraźnie gorszy od poprzedniego	2	4	5
Trudno powiedzieć	25	12	7

* pytanie o rząd Hanny Suchockiej

Polityka informacyjna rządu

Polityka informacyjna jako całość została oceniona niekorzystnie. Połowa ankietowanych stwierdza, że rząd za mało informuje o swojej pracy. Przeświadczenie o nadmiarze tego typu wiadomości ma 12% respondentów.

		CBOS
Czy, Pana(i) zdaniem, rząd informuje o swojej pracy:		
- za mało, chciał(a)bym wiedzieć więcej na ten temat		50%
- w sam raz, tyle, ile potrzeba		26%
- za dużo - i tak mnie to nie interesuje		12%
Trudno powiedzieć		12%

W ciągu ostatnich czterech miesięcy niemal nie zmieniły się oceny informacyjnej wiarygodności przedstawicieli rządu. Blisko połowa ankietowanych (49%) nieufnie podchodzi do informacji o sytuacji politycznej lub gospodarczej podawanych przez przedstawicieli rządu, a 41% badanych ma do nich zaufanie. Znamienne jednak, że obecny rząd jest pod tym względem oceniany znacznie wyżej niż poprzedni gabinet w kwietniu ubiegłego roku.

Tabela 2

w procentach

Czy, jeśli przedstawiciele rządu informują o sytuacji gospodarczej lub politycznej kraju, to traktuje Pan(i) zazwyczaj te informacje:	Wskazania respondentów według terminów badań:		
	IV' 93*	XII' 93	III' 94
- zdecydowanie z zaufaniem	2	3	3
- raczej z zaufaniem	25	36	38
- raczej z nieufnością	47	42	42
- zdecydowanie z nieufnością	13	6	7
Trudno powiedzieć	13	14	11

* pytanie o rząd Hanny Suchockiej

Różnica ta nie jest jednak dostrzegana przez samych ankietowanych. Niemal połowa respondentów uważa, że obecny rząd informuje o różnych kwestiach dotyczących sytuacji kraju i pracy członków rządu tak samo jak poprzedni gabinet. Najwięcej osób widzi korzystne zmiany w informowaniu o sytuacji rolnictwa. Jest to zapewne efektem dojścia do władzy partii chłopskiej. Stosunkowo najbardziej krytycznie ocenia się zmiany w informowaniu o pracach premiera i ministrów.

Tabela 3

w procentach

Czy obecnie, w porównaniu z sytuacją sprzed roku - okresem rządu Hanny Suchockiej - człowiek taki jak Pan(i) jest poinformowany o:	Wskazania respondentów			
	lepiej	tak samo	gorzej	trudno powiedzieć
- sytuacji gospodarczej kraju	21	51	20	9
- poczynaniach i zamierzeniach premiera	18	43	27	12
- pracy ministrów	15	44	26	15
- warunkach i poziomie życia społeczeństwa	20	48	22	11
- sytuacji rolnictwa	28	39	18	14
- sytuacji międzynarodowej	23	50	13	14

Opinie o polityce informacyjnej ściśle wiążą się ze stosunkiem do rządu - 61% zwolenników gabinetu Waldemara Pawlaka ufa informacjom podawanym przez jego członków, a 65% przeciwników deklaruje brak zaufania. Przeciwnicy znacznie częściej niż zwolennicy stwierdzają, że polityka informacyjna obecnego rządu jest gorsza niż poprzedniego. Sympatycy obecnego rządu najczęściej nie dostrzegają pod tym względem różnic.

Tabela 4

w procentach

Stosunek do obecnego rządu	Czy, jeśli przedstawiciele rządu informują o sytuacji gospodarczej lub politycznej kraju, to traktuje Pan(i) zazwyczaj te informacje:		
	z zaufaniem	z nieufnością	trudno powiedzieć
Zwolennicy	61	32	7
Przeciwnicy	25	65	10
Obojętni	30	56	13
Trudno powiedzieć	31	42	28

Tabela 5

w procentach

Stosunek do obecnego rządu	Czy obecnie, w porównaniu z sytuacją sprzed roku - okresem rządu Hanny Suchockiej - człowiek taki jak Pan(i) jest poinformowany o pracy ministrów:			
	lepiej	tak samo	gorzej	trudno powiedzieć
Zwolennicy	23	44	21	12
Przeciwnicy	7	37	47	8
Obojętni	11	52	18	19
Trudno powiedzieć	11	39	5	45

★

★

★

W marcu opinie o rządzie wyraźnie się ustabilizowały. Nadal więc ma on więcej zwolenników niż przeciwników. Pewnym zmianom uległa natomiast społeczna struktura poparcia dla obecnego gabinetu. W ciągu ostatniego miesiąca stracił on nieco sympatyków wśród prywatnych przedsiębiorców, inteligencji i kadry kierowniczej oraz pracowników umysłowych niższego szczebla. Jego główną bazą społeczną są więc ponownie rolnicy i emeryci.

Polityka informacyjna rządu jest oceniana niezbyt korzystnie, ale nie gorzej niż poprzedniego gabinetu. W opiniach respondentów nie różni się ona wyraźnie od polityki informacyjnej rządu Suchockiej. Najwięcej poprawy dostrzega się w informowaniu o sprawach rolnictwa.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. piłskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. bielsko-podlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Stosunek do obecnego rządu (%)

	Zwolen- nicy	Przeciw- nicy	Oboję- tni	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	39	25	31	4	1227
Płeć					
Mężczyźni	40	27	29	3	580
Kobiety	38	24	34	5	648
Wiek					
do 24 lat	24	23	47	6	122
25-34	25	37	34	4	201
35-44	39	29	31	2	288
45-54	45	22	27	6	206
55-64	50	19	30	2	209
65 lat i więcej	46	21	28	5	200
Miejsce zamieszkania					
Wieś	42	21	32	5	459
Miasto do 20 tys.	48	25	23	3	144
od 21 do 100 tys.	36	25	34	4	230
101-500 tys.	34	25	39	2	208
501 tys.i więcej mieszk.	35	37	25	4	185
Region					
Północny	34	25	38	2	139
Zachodni	40	25	33	2	129
Środkowozachodni	48	21	27	4	194
Środkowy	37	28	31	4	220
Wschodni	44	19	28	9	151
Południowo-wschodni	35	28	34	2	183
Południowo-zachodni	36	29	31	4	211
Wykształcenie					
Podstawowe	39	21	33	8	442
Zasadnicze zawodowe	35	23	40	2	298
Średnie	43	30	26	2	391
Wyższe	40	37	22	1	96
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	38	43	18	2	84
Prac. umysł. niż. szczebla	45	29	25	1	105
Pracownicy fiz. - umysł.	33	28	36	3	58
Robotnicy wykwalifikowani	34	28	34	4	134
Robotnicy niewykwalifik.	26	10	58	5	71
Rolnicy	51	14	25	10	90
Prywatni przedsiębiorcy	30	42	28	0	51
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	48	20	28	4	424
Uczniowie i studenci	12	28	48	11	35
Bezrobotni	28	28	42	3	99
Gospodynie domowe i inni	27	36	31	6	75
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 750 tys.zł	41	22	32	5	163
750 tys. - 1249 tys.	35	28	33	4	317
1250 tys. - 1749 tys.	44	20	30	5	265
1750 tys. - 2249 tys.	37	25	34	4	218
2250 tys. i powyżej	41	31	27	1	240
Ocena własnych war. mater.					
Złe	33	26	37	3	485
Średnie	44	24	27	5	562
Dobre	38	28	31	2	179
Zainteresowanie polityką					
Duże	53	31	14	1	144
Średnie	41	27	29	2	548
Małe lub żadne	33	22	38	6	534
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	46	12	36	5	93
Raz w tygodniu	38	27	31	4	718
Kilka razy w roku	39	26	31	4	303
W ogóle nie uczestniczy	42	25	31	3	114
Poglądy polityczne					
Lewica	61	18	19	2	275
Centrum	38	27	33	2	388
Prawica	29	44	25	2	240
Trudno powiedzieć	29	17	44	10	325

Tabela 2. Ogólna ocena działalności rządu (%)

	Dobra	Zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	49	30	21	1227
Płeć				
Mężczyźni	52	32	17	580
Kobiety	47	28	25	648
Wiek				
do 24 lat	35	36	30	122
25-34	36	44	19	201
35-44	45	36	19	288
45-54	52	22	26	206
55-64	58	25	17	209
65 lat i więcej	64	16	20	200
Miejsce zamieszkania				
Wieś	62	18	20	459
Miasto do 20 tys.	52	32	16	144
od 21 do 100 tys.	41	33	27	230
101-500 tys.	40	37	23	208
501 tys. i więcej mieszk.	35	45	19	185
Region				
Północny	44	36	20	139
Zachodni	45	29	26	129
Środkowozachodni	56	28	17	194
Środkowy	45	32	23	220
Wschodni	63	16	21	151
Południowo-wschodni	50	29	21	183
Południowo-zachodni	42	36	21	211
Wykształcenie				
Podstawowe	57	19	25	442
Zasadnicze zawodowe	51	28	21	298
Średnie	44	38	19	391
Wyższe	31	56	13	96
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	27	58	15	84
Prac. umysł. niż. szczebla	46	36	18	105
Pracownicy fiz.- umysł.	34	42	24	58
Robotnicy wykwalifikowani	48	33	19	134
Robotnicy niewykwalifik.	40	34	26	71
Rolnicy	74	12	13	90
Prywatni przedsiębiorcy	39	52	10	51
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	59	18	23	424
Uczniowie i studenci	22	49	29	35
Bezrobotni	41	29	31	99
Gospodynie domowe i inni	43	36	21	75
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	56	19	24	163
750 tys. - 1249 tys.	53	24	23	317
1250 tys. - 1749 tys.	53	25	22	265
1750 tys. - 2249 tys.	41	39	20	218
2250 tys. i powyżej	43	42	16	240
Ocena własnych war. mater.				
Złe	50	26	25	485
Średnie	51	29	20	562
Dobre	41	43	15	179
Zainteresowanie polityką				
Duże	49	42	9	144
Średnie	52	32	16	548
Małe lub żadne	46	24	30	534
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	58	21	21	93
Raz w tygodniu	50	29	20	718
Kilka razy w roku	47	28	25	303
W ogóle nie uczestniczy	39	46	15	114
Poglądy polityczne				
Lewica	66	22	12	275
Centrum	52	31	16	388
Prawica	37	50	14	240
Trudno powiedzieć	40	20	40	325

Tabela 3. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Waldemar Pawlak? (%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	42	33	25	1227
Płeć				
Mężczyźni	44	36	20	580
Kobiety	40	30	30	648
Wiek				
do 24 lat	37	34	29	122
25-34	38	45	18	201
35-44	40	39	21	288
45-54	37	29	34	206
55-64	52	28	21	209
65 lat i więcej	47	20	33	200
Miejsce zamieszkania				
Wieś	52	23	26	459
Miasto do 20 tys.	47	28	25	144
od 21 do 100 tys.	35	38	27	230
101-500 tys.	35	39	26	208
501 tys. i więcej mieszk.	31	48	22	185
Region				
Północny	36	33	31	139
Zachodni	50	35	15	129
Środkowozachodni	48	30	21	194
Środkowy	35	38	27	220
Wschodni	53	17	30	151
Południowo-wschodni	40	36	24	183
Południowo-zachodni	36	37	27	211
Wykształcenie				
Podstawowe	46	23	31	442
Zasadnicze zawodowe	45	34	21	298
Średnie	38	39	23	391
Wyższe	28	49	22	96
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	26	53	21	84
Prac. umysł. niż. szczebla	36	43	21	105
Pracownicy fiz.- umysł.	35	39	26	58
Robotnicy wykwalifikowani	39	39	21	134
Robotnicy niewykwalifik.	35	35	31	71
Rolnicy	67	17	16	90
Prywatni przedsiębiorcy	37	48	15	51
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	47	21	32	424
Uczniowie i studenci	39	48	13	35
Bezrobotni	40	34	26	99
Gospodynie domowe i inni	34	43	23	75
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	51	26	23	163
750 tys. - 1249 tys.	47	31	23	317
1250 tys. - 1749 tys.	41	26	33	265
1750 tys. - 2249 tys.	36	35	29	218
2250 tys. i powyżej	36	45	19	240
Ocena własnych war. mater.				
Złe	42	30	28	485
Średnie	43	32	25	562
Dobre	38	41	21	179
Zainteresowanie polityką				
Duże	43	46	11	144
Średnie	47	34	19	548
Małe lub żadne	36	28	36	534
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	42	20	38	93
Raz w tygodniu	43	32	25	718
Kilka razy w roku	42	34	24	303
W ogóle nie uczestniczy	37	43	20	114
Poglądy polityczne				
Lewica	59	25	17	275
Centrum	46	35	19	388
Prawica	31	49	20	240
Trudno powiedzieć	30	25	45	325